

Gazda Albert [2007. szeptember

Most akkor ehető a vargánya vagy nem? Az ErsatzMusika albuma

Egy ideje jó sok orosz élelmiszert vásárolok az Arbat boltjaiban. Szinte mindet Németországban készítik: a gombakonzervektől a felvágottakon át a pelmenyiig. De ez nem baj. Azért nem, mert a receptek autentikusak, az alapanyagok viszont különbek, mintha Oroszországból származnának. A kombinációból fakadó végeredmény előtt le a kalappal.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a németországi – inkább berlini – orosz zene jobb, mint az echte moszkvai, vagy pláne szentpétervári. De azt igen, hogy mivel a német főváros tele van oroszokkal – meg kéne nézнем őket közelebbről, biztos viccesek, mint Karlovy Varyban, ahol a pincérek és ajándékarusok mind egy szálíg kénytelenek voltak megtanulni miattuk a nyelvet –, ezért figyelemre méltó orosz zenék is kikerülnek onnét. Az abszolút nemzetközi – részben magyar – Rotfront úgyszólván régi lieblingem, most meg kaptam egy ErsatzMusika-cédét, amelyet dettó megszerettem hirtelen.

Az ErsatzMusika alapítója, központi alakja az 1961-ben született Irina Dubrovskaja, aki a kilencvenes évek elején keveredett el Berlinbe – nyilván ugyanazzal a hullámmal, mint Wladimir Kaminer, kedvenc szakácskönyvem szerzője –, és zenélni többnyire mellesleg szokott. Egyébként ír, fest, fényképez; viszonylag ismert a neve berlini és orosz alternatív kulturális körökben. Zeneileg nem ebben a 2006-ban alakult, első lemezes együttesben kezdte magát önkifejezni, egy netes forrás szerint tagja volt a szintén berlini, 2003 és 2006 között létezett Unterwassernek is.

Az ErsatzMusika oroszul énekel, a *Voice Letter* című debütáns műre féldalnyi német nyelvű szöveg fért fel. A dalok zömének szövegét Dubrovskaja szerezte és adja elő, egy férfihangos szám van, abban Szergej Voroncovot hallani, aki gitáros amúgy. Dubrovskaja a domináns kompozítor is.

Nagyon érdekes zene ez. Egyszerűbb nem lehetne. Gitár, basszus, orgona, zongora, harmonikából kétféle, gombos és billentyűs, ütősök, hangok. Egyszerre épít orosz népdalokra, sittes zenére, klezmerre, vendéglátós esztrádra. Zsanna Bicsevskaja násza Alekszandr Rozenbaummal, Jávorai Fegyával és a moszkvai Metropol szálló zenakarának vokalistáival.

Furcsa, de mindebből hangulatos kevercs keveredik ki. Néhol nosztalgikusnak tűnik, de irónia árnyalja végig. Ez így jó. Ahhoz, hogy hasson, kellene a néhol érzelmes, másutt nihilközeli, megint másutt abszurd versek is, aranyásóról (3. szám), gombaszedőről (11.), keletről jött emberről (1.), kétdecis poharakról (6.) – hogy csak a javát említsem. Önök tudták, hogy Svájcban emberi fogyasztásra alkalmatlannak tartják a vargányát, az oroszok kedvenc gombáját?

Referenciát nem tudok mondani, vagy nincs, vagy nem vagyok elég művelt hozzá. Vagy így egyben abszolút eredeti. Másfelől úgy érzem, ilyen lemezt csak egyet lehet készíteni. Mert ha megpróbálkoznának a másodikkal, nem tudna különbözni az elsőtől. De az is lehet, hogy ez butaság. A lényeg úgyis az, hogy bármikor megnézném-hallgatnám őket élőben. Ennél sokkal többet én nem feltétlenül akarok egy lemeztől.

